

2011. 222. 11

19301

KERTÉSZ IVÁN

EMLÉKEIM A VÉSZKORSZAKRÓL

HOLDCAUST KÖZALAPÍTVÁNY
GYŰJTEMÉNY

000001

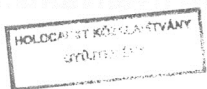
40.000.000.2011

MAGAMRÓL ÉS A VÉSZKORSZAK ELŐTTI ÉLETEMRŐL

Kertész Ivánnak hívnak, 1930. április elsején születtem Budapesten. A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskolán karvezető-szakot végeztem. A Magyar Rádió nyugdíjas főmunkatársa vagyok. 1996-ig a Zenei Főosztályon operaműsorokat írtam és szerkesztettem, nyugalomba vonulásom óta is dolgozom egy keveset régi munkahelyemen. Emellett zenekritikusként is tevékenykedem, több könyvem jelent az operaműfaj tárgyköréből.

Az itt olvasható visszaemlékezések egy nagyobb, több mint 1300 oldalas memoárkötetből valók, amelyet 2002 és 2004 között írtam, nem nyilvános kiadás céljából, hanem az utódaim számára. Az írásnak ez a kiválasztott részlete némi átdolgozást igényelt, mert a teljes emlékirataimban a felmenőimet és azok sorsát külön tárgyaltam, ezt most belefoglaltam az én történetem időrendjébe. Az átdolgozás folyamán nem minden olyat gyomláltam ki ebből a változatból, ami nem közvetlenül a Holocaustra vonatkozik, maradtak benne más személyes emlékek is, gondolom, ettől csak színesebb, olvasmányosabb lesz az egész. Emellett emlékeimben beszélek olyan történelmi eseményekről is, amelyek kortársaim számára közismertek, de én az utódaimnak írtam ezekről, akiknek meg kellett magyaráznom, hogy miről is van szó. Ezeknek a részleteknek a kihagyása túl nagy munkát jelentett volna számomra, ezért ettől is eltekintettem.

Apai őseim az 1700-as évek közepén, Mária Terézia uralkodása idején Csehországból vándoroltak be Magyarországra. A Mátra-vidéken telepedtek le, Pásztó, Pétervására, Recsk környékén, és árendás, tehát földbérlő volt a foglalkozásuk. Apám, K I Mátraverebélyen született. A család később áttelepült a Kisalföldre, ahol a Duna-melletti Csilizradvány mellett béreltek egy nagyobb birtokot. Apám édesanyja, K M , G R a Szatmár vármegyei Csengerből származott. Anyámnak, K I nak az édesapja, Gyula Komárom-Szentpéteren (szlovákul Dolný Peterben) született, az anyja, W K Észak-Komáromból, a mai Komárnóból való.



Amikor én születtem, mind a négy nagyszülőm a csehszlovákiai Komárnóban élt. Noha mi Budapesten laktunk, nagyon sok időt töltöttem ott, az anyai nagyapám házában, akinek az egyetlen unokája voltam. Iskolás koromban alighogy elkezdődött a karácsonyi, a húsvéti, a nyári szünidő, másnap már utaztunk Komárnóba. A házhoz nagy kert tartozott, ahol én, az állandóan falak között élő nagyvárosi gyerek, szabadon szaladgálhattam, játszhattam. Apai nagyapám az 1920-as évekre elszegényedett, rosszul gazdálkodott, emellett a maradék pénzét hadikölcsönbe fektette, ami az Osztrák-Magyar Monarchia háborús vereségének folyamányaként teljesen elúszott. Ezután K M t a gyermekei tartották el. 1939-ben, hetvenkét éves korában halt meg. Özvegyen maradt K -nagyanyám felváltva a két lányánál, az idősebbnél, dr. L B K: nál Hajdúhadházán, és a fiatalabbnál, dr. F J nél, P nál Komáromban lakott.

Anyai nagyapám épp ellenkező irányú karriert futott be, mint az apai, neki az apja ment tönkre, őt kivették a gimnáziumból és inasnak kellett beállnia. Ő azonban született kereskedő volt, aki szorgalmával és ügyességével hamar felküzdötte magát, és már fiatal férfi korában saját textilüzlet meg egy ház tulajdonosa lett. (Itt közbe kell szúrnom egy érdekes dolgot: Az első világháború alatt nagyapámat behívták katonának, de mivel akkor már negyvenhat éves volt, nem kellett a frontra mennie, hanem úgynevezett népfelkelőnek rukkolt be a komáromi várba, ahol adminisztratív feladatokat látott el, esténként haza is mehetett. Volt ott akkor egy felettese, egy huszárfőhadnagy, akit nagyon szeretett, mert igen rendesen bánt vele. Ez a tiszt, akit gróf P F nek hívtak, később veszett nyilas lett, 1944-ben földművelésügyi minisztere volt a Szálasi-kormányának, és a nácik elleni győzelem után, 1946-ban háborús főbűnösneként fel is akasztották. Ez egy ilyen ország!) K Gy egyébként nagy magyar hazafi volt. Ebben szerepet játszott az is, hogy egy napon, 1868. június 18-án született vitéz nagybányai Horthy Miklóssal, a Magyar Királyság 1920 és 44 között regnáló kormányzójával. Ezekből nyilvánvalóan következett,